

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ

ਕਪੂਰ ਅਤੇ ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੇ.ਜੇ.

ਸ. ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ, ਜਵਾਬਦੇਹ

1954 ਦੇ ਆਰਡਰ ਨੰਬਰ 170 ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ।

7 ਸਤੰਬਰ 1956

ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ (1925 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ VIII)- ਧਾਰਾ 64, 85 (2) ਅਤੇ 142- ਧਾਰਾ 64 ਅਧੀਨ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ- ਕੀ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ- ਧਾਰਾ 85 (2) ਅਤੇ 142 ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹਨ। ਪ੍ਰੈਸ ਨੋਟ ਦਾ ਅਰਥ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ - ਕੀ ਇਹ ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 64 ਅਨੁਸਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਬੋਰਡ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਬੋਰਡ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਖੁਦ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ।

ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 85 (2) ਬੋਰਡ 'ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਈ ਇੱਕ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਕੀਮ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ ਦਾ 5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਉਦਯੋਗ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਉੱਨਤੀ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਲਾਭ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਜ਼ੀਫੇ ਲਈ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪੈਸੇ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 142, ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਆਦਿ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ "ਕਥਿਤ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ, ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ, ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ, ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।, ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਥਿਤ ਖਰਚਾ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੈਸ ਨੋਟ ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ।

ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼. ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਧਾਨ, ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਸ: ਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਮੈਂਬਰ, ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਸ: ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ, ਮੈਂਬਰ, ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਨੇ ਮਿਤੀ 14 ਅਕਤੂਬਰ, 1953 ਨੂੰ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ। . ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ (ਪਟੀਸ਼ਨਰ) ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 610 ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਫਿੱਟ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵੀ ਦਿੱਤੇ। 63 ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਖਰਚੇ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਵੀ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਐਸ ਡੀ ਬਾਹਰੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਐਚ ਐਸ ਗੁਜਰਾਲ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਕਪੂਰ, ਜੇ.

ਨਿਰਣਾ

ਕਪੂਰ, ਜੇ.-

ਇਹ ਅਪੀਲ ਮੂਲਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਹੈ। ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਉੱਤਰਦਾਇਕ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਰੁ. 610 ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣਾ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦੇਣਾ।

ਅਸਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਗਿਆਨੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦਾ ਸਕੱਤਰ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ 11 ਦਸੰਬਰ 1952 ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਤਹਿਤ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਪੈਸੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਰਾਹਤ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੂਲ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਦਰਾ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। 610 ਜੋ ਕਿ S.G.P.C. ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਕਦ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਅਧੀਨ ਅਪੰਗਤਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸੀ

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਲਾਭ ਲਈ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਸੌਦਾ ਨਾ ਕਰੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਜਾਂ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਮਦਦ ਨਾ ਕਰੇ। ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਚਾਰ ਮੁੱਦੇ ਬਣਾਏ:-

1. ਕੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਲੱਖਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਕਦ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੈਰੇ 4, 5 ਅਤੇ 6 ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?
2. ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਹ ਮੁਦਰਾ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ?
3. ਜੇਕਰ ਮੁੱਦੇ 1 ਅਤੇ 2 ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕਿਸੇ ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ; ਜੇਕਰ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ?
4. ਰਾਹਤ.

ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਲੱਖਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 610, ਕਿ ਇਹ ਪਿਤਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸੀ ਜਿਸਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਲਈ ਵਜ਼ੀਫ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਲ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਪੈਸੇ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਪਾਹਜਤਾ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸੀ।

ਅਸਲ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਲੱਖਾ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ 18 ਅਗਸਤ, 1950 ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

ਅਕਾਲੀ ਅੰਦੋਲਨ ਅਤੇ ਪੰਥ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਅੰਦੋਲਨਾਂ ਵਿੱਚ। 26 ਸਤੰਬਰ, 1950 ਦੇ ਇੱਕ ਮਤੇ ਰਾਹੀਂ, ਰੁ. 300 ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜੋ ਕਿ 7 ਅਕਤੂਬਰ, 1950 ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਰਸੀਦ ਐਕਸ. ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 1/1. ਉਸਨੇ 28 ਜੁਲਾਈ, 1951 ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ, ਅਤੇ 27 ਅਕਤੂਬਰ, 1951 ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਰੁ. 15 ਨਵੰਬਰ, 1951 ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ 610 ਰੁਪਏ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਬੂਤ ਐਕਸ. ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 1/2. ਉਸਨੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਦਰਖਾਸਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਪਰ 2 ਫਰਵਰੀ, 1952 ਦੇ ਮਤੇ ਰਾਹੀਂ ਉਸਨੂੰ 18 ਫਰਵਰੀ, 1952 ਨੂੰ, ਰੁ. 150 ਜੋ ਕਿ ਸਾਬਕਾ ਦੁਆਰਾ ਸਬੂਤ ਹੈ. ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 13. ਦੂਜੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਸ. ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਜਲਾਲਉਸਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ। ਉਹ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਸਨ।

ਪਹਿਲਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਲੈਂਦਿਆਂ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.1 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੈਸੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਅਸਲ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਲੱਖਾ ਸਿੰਘ ਅਗਲਾ ਗਵਾਹ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਬਿਨਾਂ ਦਰਖਾਸਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੈਸੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.3 ਖੁਦ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਕੇਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਗਵਾਹ-ਬਾਕਸ ਵਿੱਚ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਦੇ ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵਜ਼ੀਫ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਪੈਸੇ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਜਲਾਲਉਸਮਾਨ ਸੀ.ਡਬਲਯੂ. 2 ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਲੱਖਾ ਸਿੰਘ ਲਈ ਵਜ਼ੀਫ਼ੇ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਲੱਖਾ ਸਿੰਘ ਕਿਸਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਗਵਾਹ ਸੀ.ਡਬਲਯੂ.1 ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਾਲਜ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਜ਼ੀਫ਼ੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਪਰ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਜ਼ੀਫ਼ਾ ਕਿਵੇਂ ਜਾਂ ਕਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਸੀ।

ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਉਹ ਸਬੂਤ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਅਗਵਾਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਕਿਸ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਕੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਸੀ.ਡਬਲਯੂ. 1 ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਲਜ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਜ਼ੀਫੇ ਟਰੱਸਟ ਫੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀ ਆਮਦਨ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਪ੍ਰੈਸ ਨੋਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਪਰ ਪ੍ਰੈਸ ਨੋਟ ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤ ਇਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਜ਼ੀਫੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਦਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨਾ ਤਾਂ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਲਈ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਤੋਂ ਵਜ਼ੀਫੇ ਲੈਣਾ ਠੀਕ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਣਉਚਿਤਤਾ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਆਵੇਗੀ।

ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 85(2) ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਈ ਇੱਕ ਸਕੀਮ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਬੋਰਡ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

"ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਸਕੀਮ, 1 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1947 ਤੋਂ 31 ਮਾਰਚ, 1950 ਤੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ ਦਾ 5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਉਦਯੋਗ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਉੱਨਤੀ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿਸ ਦਾ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸਿਰਫ਼ ਇਹੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ ਦਾ 5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਉਸ ਨੂੰ ਉਦਯੋਗ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਉੱਨਤੀ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਲਾਭ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਜ਼ੀਫੇ ਲਈ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪੈਸੇ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 142 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ

ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ, ਆਦਿ ਦਾ ਆਦਰ, ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ "ਕਥਿਤ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ, ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ, ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ, ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਕਥਿਤ ਖਰਚੇ" ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤ ਇੰਨੇ ਖੋਖਲੇ ਸਨ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਸਲ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਕੇਸ ਲਈ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਨੁਮਾਨਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਧਾਰਿਤ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਅੰਕ ਨੰਬਰ 2 ਅਧੀਨ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈ:-

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਸਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਪਰ ਇੰਨਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਇਗੀ ਸਾਲਾਨਾ ਜਨਰਲ ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ 610 ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਨਿੱਜੀ ਲਾਭ ਲਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁੱਦਾ ਲੱਭਦੇ ਹਾਂ।"

ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਸਾਲਾਨਾ ਜਨਰਲ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਝ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੇਟੇ ਲਈ ਵਜ਼ੀਫ਼ਾ ਜਹਾਜ਼ ਕਿਸੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੁਝ ਹੈ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਥਾਂ ਅਨੁਮਾਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ. ਰੁਪਏ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲਈ ਮਤਾ 26 ਸਤੰਬਰ, 1950 ਨੂੰ 30 ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 18 ਅਗਸਤ, 1950 ਨੂੰ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਮੀਟਿੰਗ ਨਵੰਬਰ, 1950 ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਦੀ ਵੀ ਨੇੜਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਦੂਸਰੀ ਅਰਜ਼ੀ 28 ਜੁਲਾਈ, 1951 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਮਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਾਸ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਰਕਮ 15 ਨਵੰਬਰ, 1951 ਤੱਕ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮ ਮੀਟਿੰਗ

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

28 ਅਕਤੂਬਰ, 1951 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ। ਤੀਜੀ ਕਿਸ਼ਤ 18 ਫਰਵਰੀ, 1952 ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਮਤਾ 2 ਫਰਵਰੀ, 1952 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਮੀਟਿੰਗ 18 ਫਰਵਰੀ, 1952 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ। 1952. ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ ਜਾਂ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਵੋਟ ਪਾਈ ਸੀ। ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਤਰੀਕਾਂ ਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਕੱਢਣਾ ਸ਼ੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਕਿ ਅਸਲ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਨਿੱਜੀ ਲਾਭ ਲਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 64 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਕਮੇਟੀ ਜਿਸਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਨੂੰ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਖੁਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਨ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦ "ਵਰਤਣ ਕਰਨਗੇ" ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿ ਬੋਰਡ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਕਤੀ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 142 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ।

ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗਲਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਵਾਂਗਾ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਾਂਗਾ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਕਰਨਗੀਆਂ।

ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ, ਜੇ.-ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Name of Translator: Sh. Harminder Singh